

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

539

C O D I C E S

540

primus &c. Lineae saepe Glossis interstinguuntur, sed Textus jam ad C. V. abrumpitur.

XXII. fol. 187. Doctrina Temporum olim *Computus*, *Compositus* dicta, quae incipit: *Circa inicium computi notandum. Scientia stellarum ex te et ex illis. sic scribit ptholomeus Doctor astronomie egregius &c.* In confinio Sec. XV. et XVI. saepius impressa hic fine truncata est.

XXIII. fol. 200. Post Expositionem *Orationis Dominicae* sequuntur *Homiletica* quaedam in varios Scripturae textus magnam partem imperfecta.

XXIV. fol. 217. Tractatus de *Rhetorica*, seu potius scribendis Epistolis, cuius ingressus: *Imitantes vestigia aristotelis dicentis Melius est pauperem ditari quam philosophiam &c.* Succedunt brevibus Praeceptis Exempla, videlicet Epistolae, in quibus cum Nomina Job. Renner, Cunradi Hirtenberger, Job. Nottunst &c. Urbes Ratispona, Sulczpach, Cham, et annus 1432. occurant, fictas non censeo, irata tamen Minerva a Didascallo quodam collectas.

XXV. fol. 229. Sermo germanicus prolixus de S. Spiritu, ejusque VII. Donis, absque inscriptione sic orsus: *Ir liebste in got der heylig geist der wiert noch bewt vnd t̄gleich gemainikleich gesandt unsichtkleichen einem yeglichen frummen menschen der sich darzu beraitt &c.*

XXVI. fol. 253. Sermones VI. eadem lingua in totidem Quadra-

gefimae Dominicis, quorum I. init: *Nun wil ich erczelen vnd sagen vier tibl die da chöment aus czwitztracht vnd misbelung &c. Septem Filias vanae gloriae statuit Orator noster. De tribus prioribus ante Quadragesimam tractasse videtur. Hic quartam et quintam Diffensiones videlicet et Contentiones persequitur; Dominica vero Palmarum ait, se sextam et septimam, irrisiones nempe (tracz-muetikait) et curiositatem (furbitzikait) dilaturum, acturumque de Historia Evangelii et digna ad S. Coenam praeparatione. Multa hic Vocabula antiquata: Varicht pro Furcht. Daigen pro Diesen. Jach pro Bekannte. Prechen pro Gebrechen. Widerczam pro Widerspannig. Tar pro Thöricht. Weyzen pro Fegefeuer &c.*

Fol. 198. hujus Farraginis legitur: *Iste liber Prantlini fuit pie memorie. Et Paulus Plebanus in Regen adhuc quam plures habet. Cujus attestatur Petrus Serttman de Osterhofen Redor in Viechtach. Unde e Bavaria huc adlatam oportet.*

CCXCIV.

Codex membraneus lat. in con- R. 3060 finio Sec. XII. et XIII. scriptus Folior. 138. f. per duas columnas charaktere grandi elegantissimo, quamvis non una manu, rubricis distinctus et olim Montis Pomerii, vulgo Baumgartenberg Ord. Cift. in Austria super. sequentia servat: I. Fragmentum *Libri II.* de Cain et Abel S. Ambroſii a n.

31.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

541

P A T R I S T I C I .

542

31. Cap. IX. non penitus Opusculi finem adtingens; ultima enim sunt: *qui mauult peccatoris correctionem, quam mortem.* Probe cum Edit. Maur. Paris. 1686. T. I. col. 220. conspirat Lectio.

II. fol. 2. p. 2. *Incipit apologeticum Sandi Bernhardi Abbatis.* Non obstante vetusta manu *Sandi* compellatio recte hic habet; *Bernhardus* enim jam anno 21. ab obitu, anno videlicet 1174. per *Alexandrum III.* Divis accensus est. Tractatus noster ad *Wilhelnum* seu *Guil. S. Theodorici Abbatem* e primis Documentis est, Ecclesiastiam parum saepe adjutam fuisse subnatis tot Regularium Reformationibus, quas livor et aemulatio, ut etiam in Claustris homines sumus, facile inter se commisit. Idem dic de diversis religiosis Institutis, quibus eundem sibi scopum praefigere permisit. Verum haec non sunt hujus loci. Extat *Apologia nostra* Edit. Maur. T. II. col. 527. cum *Praefatiuncula*, quam Codex non habet, qui continuo incipit: *Venerabili Patri W. frater. B.* — *Visque modo si qua me scriptitare iussitis &c.* sincerae dilectionis est, sed aliis Rubricis divisus.

III. fol. 12. p. 2. *Incipit prologus domini Bernhardi abbatis in opus sequens.* Ita: *Scribere me aliquid et deuotio iubet &c.* Opus sequens sunt IV. *Homiliae super Missus est* cum brevi Epilogo, prout Edit. cit. T. III. col. 732.

IV. fol. 35. p. 2. *Sermo de Sancto Nycolao.* Sermo hic in Edit. T. V. col. 717. tribuitur Nicolao

Monacho *Claraevallis*, et quae-dam aliter habet, quam quidem Codex noster. Sic init: *Nicolaus iste meus, immo et vester, electus ab utero, ubi Noster: Nycolaus iste deo dilectus, imo uere electus ab utero;* et mox: *conventum nostrum sua laetificat festiuitate, ubi Noster: reuerentiam uestram &c.*

V. fol. 39. usque ad fol. 117. decurrunt *Bernhardi Sermones*, quos de Diversis inscribere amant, numero LXV. cum Mauriani T. III. censeant CXXV. quibus si Titularum Indicem praefigere voluissent, multum levassent operam Codices contendere cupientibus. Igitur non ultra specimen laboris progressus sum. Primus nobis insignitur: *Ad monachos dum fruges meterent, Maurianis XXXVII,* Alter: *tempore secationis et messis. de irriguo inferius et de irriguo superius, Maur. XXXIX.* Tertius: *secundus de altitudine et bassitudine cordis ex occasione precedentis sermonis, non itaque divellendus erat et ponendus XXXVI.* Quartus: *de verbis scripture. Populus quem non cognovi seruiuit mibi &c. Maur. LXXVII.* Quintus: *de verbis scripture. Quis ascendet in montem domini &c. Maur. LXI.* Ulterius viderit, cui singilatim de Bernardo res fuerit; fieri enim posset, ut inter hos maximam partem Sermunculos lateret unus aliquis, qui Maurianorum *ἀνελέσας* lufisset.

VI. fol. 117. p. 2. continuo praedictis adscriptus est Sermo prolixior *De septem donis spiritus sancti*, qui sic orditur: *Mediator dei*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

543

C O D I C E S

544

dei et hominum christus iesus qua conuenientia et necessitate in reconciliatione humani generis septem sancti spiritus donis uti uoluerit, quantum possumus, consideremus. Quia igitur duarum partium inter se discordantium mediator ueniebat, utriusque parti eum congruere oportebat. Unde necesse fuit, ut et deo patri per spiritum timoris fidei reuerentia subiectus existaret, et lapsu homini per spiritum pietatis misericordi compassione condescenderet. &c. Extrema sunt: et suos intelligentie dona discerne-re faciat. Per eundem D. N. J. C.

VII. fol. 120. p. 2. In Epyphania domini sermo. Incipit: Tripli-cem huius festiuitatis rationem a sanctis patribus traditam esse cog-novimus. Quia uidelicet hac die noua stella nouum regis ortum designans tres magos ab oriente chri-stum in bethlebem adduxit adora-tum. cui mystica munera Offeren-tes auro regem. thure deum. myrra bominem confessi sunt. Hac ipsa die tricesimo etatis sue anno chri-stus iesus ad iohannem baptistam uenire dignatus est, et ut omnem adimpleret iustitiam non minor ma-jori. non par pari. sed maximus mi-nori se subdidit. et baptizatus est dominus a seruo, magister a disci-pulo, opifex a figmento, mundus

ab immundo, deus ab homine &c. Finis: ubi nullus dolor sed semper-tinus honor inhabitat. Observa, neutrum horum Sermonem Bern-hardo inscriptum. Neque ego illius esse censeo, quin tamen, quem autorem dem, habeam. Interim doctum et pium Coenobitam, qualis Guerricus, Aelredus &c. fuisse oportet, quamquam nolim cum eo iohannem Bapt. dicere immun-dum, quem Bernhardus Serm. in Nativit. ejus sanctificatum in ute-ro dixit.

VIII. fol. 124. Incipit tra-
tus beati Bernhardi abbatis. De
formula honeste uite. Mirum, tam
brevi post Bernhardum tempore
jam illi hanc Formulam adscriptam
fuisse, quae a me Vol. I. saepius
relata extat inter Subposititia T. V.
col. 794. Sed in praesenti Exem-
plo adjunctam habet Recapitulatio-
nem opportuna Coenobitis Moni-
ta complexam hoc initio: *Vt ergo
breuiter percurram omnia que su-
pra diximus. esto deuotus deo. et
cor semper quantum in te est com-
para cum ipso. Esto prelatis humili-
liter obediens &c.* Extrema: *castus
in omnibus.*

IX. fol. 127. Incipit prologus
beati Bernhardi de sacramento cor-
poris chriti. Rhythmicus est in
hunc modum:

*Quisquis nostri redemptoris uestiris imagine.
Et diuinis (divinae) sacramentis deleitaris pagine &c.*

Quidquid Versuum aut Rhythmo-
rum Bernardo unquam tributum
est, repudiarunt Mauriani, reje-
ceruntque ad T. V. col. 891. ubi

in Admonit. praevia fidenter Ma-
billonius pronunciat: *Cistercienses
nihil admittebant, quod metricis
legibus coeretur. Quid igitur fa-
cies*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

545

P A T R I S T I C I .

546

cies Poemati hexametrico 638. Versuum, quod praedictum *Prologum* excipit? A nemine quidem illud ad *Bernhardum* referri video; interim videsis illud inter *Hildeberti Cenomanensis Opera Paris. 1708. f. editum ab Ant. Beaugendre Mauriano col. 1155.* qui levibus fane conjecturis *Hildeberto* adserit. Utut igitur *Claraevallenensis* non sit, non defuere ta-

men illa aetate *Bernhardi* alii, puta *Carnotensis*, *Floriacensis*, *Morlanensis*, *Corbejensis* &c. facultate poetica pollentes, ad quorum unum aliquem pertinere possit. Verum hac in re certi quidpiam non nisi a repertis pluribus Codicibus expectandum est. Ego ope mei, quod licet, Editionem mox dictam copiofis mendis scatentem repurgabo.

Editio

Lege

§. I.

*Haeret rerum natura, stupet ordo.
res concita cursum.*

§. II.

*Verbi dira fames.
Quæque satisfacere.*

§. III.

*Adam, nec Adam tam pauper.
non male mixtus.*

*Sorte sua vitam.
Hicque — pro iustitiæ veritate.
Creditur in ligno.
Hostia qua foelix.
Quem qui non novit.
Hæc est vera caro veri.*

§. V.

Et saturabatur.

Denis Codd. Theol. V. II. P. I.

Codex.

§. I.

*Haeret natura, rerum stupet ordo.
res condita cursus.*

§. II.

*Verbi dura fames.
Cumque satisfaceret.*

§. III.

*Adam pro se, nec pauper.
non male mixtus. Propter rhyth-
mum Christus.*

*Morte sua vitam.
Idque — pro iustitiæ grauitate.
Cæditur in ligno.
Hostia quam felix.
Quo qui non vivit.
Hæc est vera caro pueri?*

§. V.

Exsaturabatur.

M m M §. VI.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

547

C O D I C E S

548

§. VI.

*Non cupid hinc majus bonus.**Non valet in parvo — potiore.*

§. VII.

*Manna coeleste Deus hic.**Cum pluit a superis.*

§. VIII.

Nam res cui panis per idem.

§. IX.

*aliud quoddam revocare.**ea scalpit.**Illi ergo Dei virtus quæ patris.
cocta est, quam non aqua varia.*

§. X.

*crucis inde reformat.**Hujus in historiis pariter.**Cujus nec patrem.**jure, Deumque.**vitemque sacrans.*

§. XI.

*Nostris non oculis.**Qualia sunt inde.**Quod jus, quod lingua.*

§. XII.

*vini fine misto.**Sitis vera Deus.*

§. XIII.

quæ coenat, coena fit.

§. VI.

*Non capit hinc justus magis.**Non valet in pravo — meliore.*

§. VII.

*Mannam celestem Deus.**Compluit a superis.*

§. VIII.

Nam res cui panis pridem.

§. IX.

*aliud quiddam renouare.**ea cambit. Non ignota vox.**Filius ergo Dei virtusque patris.
cocta, quam non aqua noxia.*

§. X.

*crucis inde renormat.**Hujus in historiis patrem.**Hujus nec matrem.**jureque Regem.**vitemque sacram.*

§. XI.

*Sed nostris oculis.**Qualia sunt in re.**Quod lux, quod lingua.*

§. XII.

*vino fine misto.**Vitis vera Deus.*

§. XIII.

qui coenat, coena fit.

§. XIV.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

549

P A T R I S T I C I .

550

§. XIV.

Mystica res data, quam.
fons vulneris esse.
sententia multat.

Mystica res dat aquam.
fons vulneris iste.
sententia multat. Propter rhyth-
mum resultat.

§. XV.

sub signo litera.

§. XV.

sub ligno litera.

§. XVI.

Porta vere patens.
hos fuscipiat mala flentes.
Sub qua iustitia seu sol.
Nuncque Deum perhibet.
crucis hostia scindit.
in corde rescindit.
non tu, Judæa.

Portavere patres.
nos fuscipiat venientes.
Sub qua iustitiae sol ceu.
Huncque Deum perhibet.
crucis hostia scidit.
in corde relidit.
nondum, Judæa.

A §. XVII. v. *Hic pascale sa-*
crum &c. usque ad §. XIX. v. Ne-
si præsumas &c. una nobis Mem-

brana cum Veribus 55. excidit.
Deinceps.

Introivit Sathanas.
ad Christi populum referetur.

Intravit Sathanas.
ad Christum referetur.

§. XX.

fed quid quoque percipiatur.
Ignoratur: Homo.
Nos movet hinc.
Hunc quia non didicit.

sacra, sed quid percipiatur.
Ignoranter homo.
Nos monet hinc.
Nunc quia non didicit.

§. XXI.

Calix, quid in his.

calix, quid in hoc.

§. XXII.

meditandoque superna.

meditandoque sola superna.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

551

C O D I C E S

552

§. XXIII.

precum, et cor his.
victima, quæ placet.
Cui palmam grates.

precum reor his.
Vic̄tima, quæ signat.
Cui palmam Crates. De Laurentio.

Post v. *Rebus in adversis &c.* deest in Edit. hoc Distichon:

Tales membra manent in Christi corpore sana.
In vita panem rediguntur talia grana.

Tales ferre Deo.

§. XXIV.

djudicans atque majorum:
seu vana vel apta fecuti.
male quod rapit.
unde monet — quisque probare
quantumve deo referante.

Tales digna Deo.

§. XXIV.

djudicat atque malorum:
seu damno, sive saluti.
male quod capit.
Inde monet — quemque probare,
quantumque deo miserante.

§. XXV.

agni morte litari.
Sed quid sit, quod quisque facri.
Hunc unum populique.
celebratio jure sacrorum.
Astra petens aquila.

Conclusio.

Sic bene cum moritur.
suus auctor abivit.

Quivis videt, non esse rem admodum difficilem, Tomos in lucem
emittere, si proponere legenda
velis, quae nec ipse intelligas, ne-
que adeo des operam, ut intel-
ligas.

In Membrana Codicem posti-
ce vestiente haec manu συγχέονται
habentur: Anno Domini MCCC-

§. XXV.

agni more litari.
Sed quid sit, quod quisque facit.
Hunc vivum populique.
celebrato jure sacrorum.
Astra petens aquilas.

Conclusio.

Sic bene commoritur.
suus auctor abivit.

XIX. Non. Februa. Hec noua scri-
pta sunt Cantori et Officiatori pa-
risiens. Ceterisque magistris ibi-
dem. Johannes Davidis Tholofa-
nus. et omnes eiusdem loci magi-
stri. Omnibus ad quos presentes li-
tere peruerterint. Salutem et gra-
tiam sancti Spiritus ac solamen. An-
no domini M°. CCC°. XXIX°. in
mense

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 769

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

553

P A T R I S T I C I .

554

mense Septembri Sole existente in libra conuenient omnes planete in simul. et sol erit in cauda Draconis. quod significat res mirabiles ac horrendas. fietque diluuium maximum. et altercatio ventorum per Saturnum et Martem. Crescetque mare ultra — patientiam fortasse Descriptoris; hic enim excusfit calamum.

CCXCV.

U. 511 Codex membraneus lat. Sec. X. Folior. 223. formae paene quadrae 4. luculente et probe scriptus, rubricis distinctus, fuit olim Conradi Celtis; habet enim in Theca anteriore foris Iconissimum Numi πετοτην ejus exhibentis, quem descripsi in Memorab. Biblioth. Garell. p. 186. intus vero illius Μονογεαμα II ἀντογεαφον addita interpretatione Con. Cel. pro. (tucii) poete, et Symbolo: πα-
γεσω φεωντης. ubi obiter noto, Job. Cuspinianum nostrum iisdem paene Siglis usum fuisse, nisi quod geminum illud II superne conexum formam potius M repreäsentat, nam Joannem Cuspinianum Philosophum Medicum Poetam volebat intelligi. Haec ideo monere visum, quod utriusque literaria Κτηματα hodie per Bibliothecas et Literatorum Scrinia vagantur. Eodem praeterea Codicis loco charactere goth. grandi visitur Weyh. quod Monasterium Weißenstephanense ad Frisingam interpretari quis possit, unde Celtes in suis illis excurfibus quocumque demum modo Librum tulerit. Sed

jam ad rhombum. Continet ille Aur. Prudentii Clem. Hispani Sec. IV. Scriptoris Carmina, jureque merito conjungi potest vetustioribus illis exemplis, quae I. T. Congregationis Oratorii Rom. ut videtur, Presbyter in Praef. novae Edit. Prudentii Parmae 1788. 4. cap. IV. p. 52. enumerat. Praeit litera quadra miniata Gennadii Maffil. Caput XIII. de Prudentio extritum usque ad verba: Commentatur et in morem Grecorum Exameron &c. ubi Fabricii editio legit: Commentatus est autem; certe minus recte, jam enim aliud opus Prudentii Gennadius nominaverat. Praeterea occurrit, et in prevaricationem eius pro et prevaricationem, item super quorundam nominibus pro sub aliorum nominibus, denique speciali tamen conditione pro intentione, quae expendat Lector. Sequitur: Incipit Praefatio sequentis Operis. Per quinquennia iam decem &c. Habeimus igitur Librum Hymnorum Καθημερινων five quotidianorum, cuius Titulus: Incipit Liber Ymnorum Aurelii Prudentii Clementis Nobilissimi Ac Facundissimi Poetae. Decurrunt Hymni ordine, quo in Edit. Parm. de qua semper mihi sermo est, sed numero tantum X. in quo ab Editore dissentire cogor; Hymni enim II. Octavo Kal. Januarias, et in Epiphaniam, cum anni sint potius, quam καθημερινοι, rectius cum Codice nostro post Librum sequentem reponuntur. Jam X. Hymni nostri rationem metrorum suorum, vel titulo praefixam, vel margini,